МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
_____ М.Луцький
«22» 03 2021 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ 2021

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»
Вступ.

Історія України як наука. Загальна періодизація. Джерела з історії України.

Давня історія України

Періодизація стародавньої історії. Поява та розселення людей на території України в епоху палеоліту. Заняття та початки духовного життя людини в епоху палеоліту й мезоліту.

Неолітична революція. Неолітичні культури на території України. Трипільська культура. Перші індоєвропейці на території України.

Ранній залізний вік. Історичне значення винайдення способів видобутку та обробки заліза. Кіммерійці. Скіфи. Сармати.

Заснування античних міст-держав у Північному Причорномор'ї та Криму. Суспільний лад, державний устрій та економіка античних міст-полісів у Північному Причорномор'ї та Криму.

Боспорське царство. Культура та духовне життя населення античних міст-полісів у Північному Причорномор'ї та Криму.

Давні слов'яни. Походження, розселення давніх слов’ян. Слов’яни у II ст. до н.е. ─ першій половині I тис. н.е. Археологічні культури слов'ян. Писемні згадки про давніх слов'ян. Венеди, анти, склавини. Східні слов’яни у другій половині I тис. н.е. Суспільний лад, господарство та духовність східних слов'ян.

Велике переселення народів і слов’янські землі. Велике розселення слов’ян.

Середньовічна історія України

Виникнення та розквіт Русі.

Утворення східнослов'янських племінних союзів у VII – IX ст. Перші державні утворення східних слов'ян. Держава антів. Виникнення міста Києва. Руська земля (Куявія).

Утворення Давньоруської держави. Походження назви «Русь». Русь і хозари. Русь і варяги. Норманська проблема. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава.

Князювання Володимира Великого. Територія Русі наприкінці IX – на початку XI ст. Запровадження християнства як державної релігії та його значення. Русь і Візантія.

Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Князювання Ярослава Мудрого.

Правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський стіл. З'їзд князів у Любечі. Володимир Мономах. Правління Мстислава Володимировича. Русь і Степ (печеніги, торки, берендеї, половці).

Русь за часів роздробленості. Причини і сутність роздробленості Русі. Київське, Чернігівське, Переяславське князівства в середині XII – першій половині XIII ст. Битва на річці Калка. Похід орд Батия на українські землі. Оборона Києва від монголів, його падіння. Залежність руських князівств від Золотої Орди.

Галицько-Волинська держава.

Галичина та Волинь у X – XII ст. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князь Роман Мстиславович. Становище Галицько-Волинської держави після смерті Романа Мстиславовича.

Внутрішня та зовнішня політика Данила Романовича. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Галицького. Кінець незалежної Галицько-Волинської держави. Юрій II Болеслав.

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Русі та Галицько-Волинської держави в IX – XIV ст.

Організація державної влади Давньоруської держави та Галицько-Волинського князівства в IX – XIV ст. Руське суспільство: основні суспільні стани та система їх підпорядкування. Землеволодіння, феодальні повинності, соціальні конфлікти на Русі. Право, закон і суд на Русі. «Руська правда» та її редакції.

Економічний розвиток Русі та Галицько-Волинської держави: сільське господарство, ремесло, торгівля. Міста Русі та Галицько-Волинської держави.

Церковна організація на Русі.

Культура Русі та Галицько-Волинської держави (усна народна творчість, писемність, освіта, пам'ятки книжкового мистецтва, література, наукові знання, архітектура, образотворче мистецтво, музика, декоративно-ужиткове мистецтво).

Місце Русі та Галицько-Волинської держави в історії українського народу та в загальноєвропейській історії. Походження назви «Мала Русь» («Russia Minor»). Походження й поширення назви «Україна».

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV – перша половина XVI ст.).

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Включення українських земель до складу Великого князівства Литовського. Політичне становище, суспільно-економічний розвиток українських земель у складі Великого князівства Литовського. Становище привілейованих і непривілейованих суспільних станів в Україні з середини XIV – першій половині XVI ст. Розвиток міст. Магдебурзьке право.

Кревська унія та її вплив на українські землі. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Московсько-литовські війни кінця XV – середини XVI ст. та українські землі. Українські землі в складі Угорщини (до кінця XVII ст.). Українські землі в складі Молдавії (до кінця XVIII ст.). Кримське ханство та українські землі в XV – першій половині XVII ст. Перехід кримських ханів у васальну залежність

від Османської імперії.

Умови розвитку української культури в другій половині XIV – першій половині XVI ст. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVI ст. (усна народна творчість, освіта, наукові знання, література, початок друкування слов'янських книг кириличним шрифтом, архітектура й містобудування, образотворче мистецтво, музика).

Розвиток культури та освіти у другій половині XIV – середині XVI ст.

Нова історія України

Українські землі під владою Речі Посполитої. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Політичне становище та економічний розвиток українських земель у середині XVI – першій половині XVII ст. Розвиток міст. Українське суспільство з середини XVI – першій половині XVII ст. Князь Костянтин-Василь Острозький.

Виникнення українського козацтва. Господарська діяльність козаків наприкінці XV – першій половині XVII ст. Утворення Запорозької Січі та її військово-політична організація. Д. Вишневецький. Реєстрове козацтво. Боротьба козаків проти татар і турків. Морські походи козаків. Повстання К. Косинського та С. Наливайка.

Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Українське козацтво в російсько-польських війнах другої половини XVI – першої половини XVII ст.

Козацько-селянські повстання 20–30-х рр. XVII ст. та їх наслідки. «Ординація Війська Запорозького…».

Національно–культурний рух в Україні (друга половина XVI – перша половина XVII ст.).

Становище православної церкви у другій половині XVI ст. Православні братства наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Берестейська церковна унія. Становище греко-католицької та православної церков у першій половині XVII ст. Відновлення вищої православної ієрархії 1620 р. Й. Борецький. П. Могила.

Умови розвитку культури у другій половині XVI – першій половині XVII ст. Культура України в другій половині XVI – першій половині XVII ст. (освіта, наукові знання, усна народна творчість, література, образотворче мистецтво, скульптура, архітектура та містобудування, театр, музика). Острозька академія. Утворення Києво-Могилянської колегії. Полемічна література наприкінці XVI – першій половині XVII ст. І. Вишенський. Початок книгодрукування в Україні. Діяльність І. Федорова в Україні.

Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького середини XVII ст.

Передумови і причини Національно-визвольної війни середини XVII ст. Воєнні дії 1648 р. (битви під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями, облога Львова і Замостя). Воєнні дії в 1649 р. (битви під Лоєвим та Зборовом).

Зборівська угода та її значення.

Суспільно-політичні зміни в українських землях 1648–1649 рр. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Органи державної влади, адміністративно-територіальний устрій, фінансова система, судочинство Війська Запорозького, його міжнародне становище та зовнішня політика.

Воєнно-політичні події 1650–1653 рр. Внутрішнє і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Переяславська Рада. Українсько-російська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії 1654–1655 рр. Віленське перемир'я. Воєнно-політичні події 1656–1657 рр. Б. Хмельницький як політичний і військовий діяч.

Українські землі в другій половині XVII ст.

Становище України після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцький договір 1658 р. Російсько-українська війна 1658–1659 рр.

Гетьман Ю. Хмельницький. Територіальний розкол Гетьманщини. Руїна. Гетьман П. Тетеря, його діяльність. Гетьман І. Брюховецький, його діяльність. Андрусівський договір 1667 р. та його наслідки для України.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання Гетьманщини. Гетьман Д. Многогрішний, його діяльність. Гетьман І. Самойлович, його діяльність. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський договір. «Вічний мир» 1686 р. Підпорядкування Української православної церкви Московському патріархатові.

Запорозька Січ у складі Гетьманщини. І. Сірко.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. – середині XVIII ст. та її адміністративно-територіальний устрій.

Наслідки Руїни.

Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.

Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. «Коломацькі статті» 1687 р. Другий кримський похід. Козацтво на Правобережній Україні в останній чверті XVII – на початку XVIII ст. Повстання 1702–1704 рр. під проводом С. Палія. Остаточна ліквідація козацтва на Правобережній Україні.

Участь українських полків у Північній війні. Українсько-шведський союз у роки Північної війни. Зруйнування Чортомлицької Січі. Полтавська битва.

Гетьман П. Орлик та його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Обмеження Петром І автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. П. Полуботок. Гетьман Д. Апостол. «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Кам'янська та Олешківська Січі. Заснування Нової Січі.

Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Остаточна ліквідація Запорозької Січі. П. Калнишевський.

Ліквідація автономного устрою Лівобережної Гетьманщини. Значення української козацької держави в історії українського народу.

Заселення і розвиток Південної України у другій половині XVIII ст.

Заснування нових міст (Одеса, Херсон, Миколаїв, Катеринослав, Севастополь).

Участь українських козаків у російсько-турецьких війнах XVIII ст. Приєднання Криму до Росії. Катеринославське та Бузьке козацькі війська. Чорноморське козацьке військо. Задунайська Січ.

Економічний і суспільний розвиток Правобережної України наприкінці XVIII ст. Гайдамацький рух. Коліївщина. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої та українські землі (1772 р., 1793 р., 1795 р.).

Культура України в другій половині XVII – XVIII ст.

Умови розвитку української культури в другій половині XVII –XVIII ст. Українська культура у другій половині XVII – XVIII ст. (освіта, наукові знання, література, книгодрукування, образотворче мистецтво, театр, музика, архітектура). Києво-Могилянська академія. Г. Сковорода.

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Економічне, національне та соціальне становище українців у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Початок промислового перевороту.

Соціальна боротьба в українських землях. У. Кармелюк.

Україна в російсько-турецькій війні 1806–1812 рр. Російсько-французька війна 1812 р. та Україна. Україна в російсько-турецькій війні 1828–1829 рр. Азовське та Новоросійське козацькі війська.

Спроби відновлення автономії України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Початок українського національного відродження.

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Поширення в Україні польського суспільного руху. Польське повстання 1830–1831 рр. та Україна.

Кирило-Мефодіївське братство. Місце та роль Т. Шевченка в українському суспільно-політичному русі.

Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Національне та соціальне становище українців у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Економічне життя в українських землях. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Реформи Марії-Терезії та Йосифа II.

Початок національного відродження. Роль греко-католицьких священиків у зародженні українського національного руху на західноукраїнських землях. Демократично-просвітницький гурток «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністровая».

Український національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848–1849 рр. Л. Кобилиця. Діяльність Головної Руської Ради (1848–1851 рр.). Перший досвід парламентської діяльності.

Культура України у першій половині XIX ст.

Умови розвитку української культури в першій половині XIX ст. Культура України в першій половині XIX ст. (освіта, наука, усна народна творчість, література, образотворче мистецтво, музика, театр, архітектура та містобудування).

Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Соціально-економічне становище Наддніпрянської України в умовах кризи феодально-кріпосницької системи господарювання в середині XIX ст. Кримська війна та загострення соціально-економічної ситуації. Селянські виступи («Київська козаччина», «Похід у Таврію за волею»). Селянська реформа 1861 р. та її здійснення в Україні. Реформи 1860-х–1870-х рр.

Економічний розвиток та соціальні зміни в Наддніпрянській Україні в 1860-х–1890-х рр. Завершення промислового перевороту.

Національна політика російського царизму щодо України в другій половині XIX ст. Розвиток громадівського руху. В. Антонович. Журнал «Основа». Валуєвський циркуляр (1863 р.) та Емський указ (1876 р.). Польське повстання 1863–1864 рр. та Україна.

Український громадівський рух у 1870–1890-х рр. М. Драгоманов. Братство тарасівців. Загальна українська безпартійна організація (Всеукраїнська загальна організація). Російський громадсько-політичний рух народників в Україні. «Чигиринська змова».

Національне відродження кримськотатарського народу. Ісмаїл Гаспринський.

Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст.

Соціально-економічне становище західноукраїнських земель у другій половині XIX – на початку XX ст. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція.

«Москвофіли» та народовці, радикальний рух у Галичині. «Нова ера» – політика народовців. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій. «Україна ірредента» («Ukraina Irredenta») Ю. Бачинського. І. Франко як політичний діяч.

Вплив греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель. Митрополит А. Шептицький.

Українські національні і спортивні організації на західноукраїнських землях у другій половині XIX – на початку XX ст.

Наддніпрянська Україна в 1900-1914 рр.

Економічний розвиток Наддніпрянської України на початку XX ст.

Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. «Самостійна Україна» М. Міхновського.

Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Український громадсько-політичний рух під час революції 1905–1907 рр. Українські парламентські громади в І та ІІ Державних Думах Росії. Товариство українських поступовців. Аграрна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну. Національна політика

російського царизму щодо України на початку XX ст.

Культура України у другій половині XIX – на початку XX ст.

Умови розвитку української культури у другій половині XIX – на початку XX ст.

Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст. (освіта, наука, усна народна творчість, література, мистецтво, архітектура та містобудування). Українські підприємці-благодійники. Релігія та церква. А. Шептицький.

Культурно-освітнє товариство «Просвіта» і Наукове товариство ім. Т. Шевченка у другій половині XIX – на початку XX ст.

Створення і поширення національного гімну «Ще не вмерла України…».

Новітня історія України

Україна в Першій світовій війні.

Плани Антанти і Троїстого союзу щодо України. Головна Українська Рада та Союз визволення України. Ставлення до війни у Наддніпрянській Україні. Воєнні дії на території України у 1914 р. Політика російської адміністрації на західноукраїнських землях на початку Першої світової війни.

Перебіг воєнних дій на території України в 1915–1917 рр. Формування та бойовий шлях легіону Українських січових стрільців. Назрівання економічної та політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях під час Першої світової війни.

Українська революція (1917–1921).

Події Лютневої революції в Україні. Утворення Української Центральної Ради (далі –УЦР), її склад і політична програма. М. Грушевський. Початок українізації армії. Виникнення Вільного козацтва. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення українців.

Всеукраїнський національний конгрес. Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Ставлення партій Тимчасового уряду та більшовиків до українського національно-визвольного руху. І Універсал УЦР. Генеральний секретаріат. В. Винниченко. ІІ Універсал УЦР.

ІІІ Універсал і проголошення Української Народної Республіки (далі – УНР). Кримськотатарський національний рух. Всеукраїнські з'їзди рад у Києві та Харкові. Проголошення в Харкові радянської влади. Розгортання громадянської війни в Україні. Перебіг першої війни радянської Росії з УНР.

IV Універсал УЦР та проголошення незалежності УНР.

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу. Похід Петра Болбочана на Крим. Здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі.

Гетьманський переворот 1918 р. та утворення Української Держави. Внутрішня та зовнішня політика Української держави П. Скоропадського. Боротьба проти німецько-австрійської окупації та політичного режиму гетьмана П. Скоропадського.

Утворення Директорії УНР та повстання проти гетьмана

П. Скоропадського. Політичний курс Директорії. Трудовий конгрес. С. Петлюра. Отаманщина. Друга війна радянської Росії з УНР. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Окупація військами Антанти півдня України та Криму. Причини поразки Директорії УНР.

Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (далі – ЗУНР). Є. Петрушевич. Організація держави на західноукраїнських землях. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Злука УНР і ЗУНР. Причини поразки ЗУНР.

Події Української революції на Закарпатті, в Північній Буковині, Бессарабії, поглинання цих земель іноземними державами.

Радянська влада в Україні в першій половині 1919 р. «Воєнний комунізм» і червоний терор. Конституція УСРР 1919 р. Повстанський рух в першій половині 1919 р.

Денікінський режим в Україні. Відновлення радянської влади в Україні наприкінці 1919 – на початку 1920 рр., її політика. Перший Зимовий похід.

Варшавська угода, її значення. Україна в радянсько-польській війні. Ризький мир та його значення. Другий Зимовий похід. Холодноярська республіка (1919–та 1922 рр.).

Розгром військ Врангеля. Терор у Криму. Утвердження радянської влади в Україні.

Культура в Україні в 1917–1921 рр.

Політика Центральної Ради в галузі культури. Національно-культурна політика уряду гетьмана П. Скоропадського. Політика Директорії УНР у галузі культури. Політика радянської влади в галузі культури в 1919–1921 рр. Становище освіти, науки, літератури і мистецтва України в 1917–1921 рр. Релігійне життя в 1917–1921 рр.

Україна в умовах нової економічної політики (1921–1928).

Неп і особливості його впровадження в Україні. Голод 1921–1923 рр. Економічний розвиток УСРР у період непу.

Громадсько-політичне життя в УСРР у період непу. Участь Української СРР в утворенні Союзу РСР. Статус Української СРР у складі Радянського Союзу у 1920–1930-х рр. Політика коренізації: українізація і розвиток національних меншин.

Культура в Українській СРР у роки непу (освіта, література, наука, мистецтво). Релігійне життя в Українській СРР у роки непу.

Утвердження тоталітарного режиму в 1929 –1939 рр.

Радянська форсована індустріалізація Української СРР. Результати перших п'ятирічок.

Промисловість України напередодні Другої світової війни.

Насильницька колективізація сільського господарства в Українській СРР. Голодомор 1932–1933 рр. Становище колгоспів в 1934–1939 рр. Зміни в соціальному складі населення Української РСР у 1930-х рр.

Громадсько-політичне життя. Згортання українізації. Антицерковна кампанія. Масові репресії та політичні судові процеси. Конституція Української

РСР 1937 р.

Культура (освіта, наука, література, мистецтво) в УРСР наприкінці 1920 – у 1930-х рр.

Західна Україна в 1921–1939 рр.

Економічне та політичне становище українських земель у складі Польщі в 1920–1930-х рр. Громадсько-політична діяльність українців у Польщі. Українські політичні організації в Польщі в 1920–1930-х рр.

Економічне та політичне становище українських земель у складі Румунії в 1920–1930-х рр. Татарбунарське повстання. Громадсько-політична діяльність українців в Румунії в 1920–1930-х рр.

Економічне та політичне становище українських земель у складі Чехословаччини в 1920–1930-х рр. Громадсько-політична діяльність українців в Чехословаччині в 1920–1930-х рр. Надання автономії Карпатській Україні. Утворення незалежної Карпатської України. А. Волошин. Захоплення Закарпаття Угорщиною.

Стан культури в західноукраїнських землях у 1920–1930-х рр.

Україна під час Другої світової війни (1939–1945 рр.).

Українське питання напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і західноукраїнські землі.

Початок Другої світової війни. Включення Західної України до складу СРСР та її возз'єднання з УРСР. Включення Бессарабії та Північної Буковини до складу СРСР і приєднання цих земель до УРСР. Радянізація західних областей України.

Підготовка Німеччини до нападу на СРСР. Україна в планах окупантів. Напад нацистської Німеччини та її союзників на СРСР. Бойові дії на території України у 1941–1942 рр. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Оточення і поразка Червоної армії.

Окупація України військами Німеччини та її союзників. Розчленування України. Окупаційний режим на території України. Голокост. Рух Опору та його складові. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Польсько-український конфлікт. Створення Української головної визвольної ради (УГВР).

Визволення Лівобережної України від окупантів. Битва за Дніпро та визволення Києва від окупантів.

Україна на завершальному етапі війни (1944–1945). Вигнання нацистських окупантів з території України. Депортація кримських татар та інших народів Криму (травень1944). Внесок українців у визволення народів Європи від нацизму. Завершення Другої світової війни. Втрати України в роки Другої світової війни.

Культура України (освіта, наука, література, мистецтво) в роки війни.

Українська РСР у 1945–1991 рр.

УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій. Включення Закарпаття до складу УРСР. Адміністративно-територіальні зміни у повоєнні роки.

Економічний розвиток та внутрішньополітичне становище України в

1945 – на початку 1950-х рр. Голод 1946–1947 рр. Політичні репресії в Українській РСР у другій половині 1940 – на початку 1950-х рр.

Економічні та суспільні зміни в західних областях України в 1945 – на початку 1950-х рр. Доля Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Збройне протистояння радянської влади та УПА наприкінці 1944 – у першій половині 1950-х рр. Придушення визвольного руху. Операції «Вісла» і «Захід».

Культурне і духовне життя в Україні, його ідеологізація в другій половині 1940-х– на початку 1950-х рр.

Внутрішньополітичне становище України на початку 1950-х рр.

Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950–1960-х рр.: припинення масових репресій, часткова реабілітація. Адміністративно-територіальні зміни в Українській РСР. Включення Кримської області до складу УРСР.

Спроби реформування управління промисловістю та сільського господарства, соціальної сфери. Рівень життя населення в 1953–1964 рр.

Суспільно-політичне життя в Україні. Шістдесятництво. Зародження дисидентського руху. Культурне та духовне життя в Україні.

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960–початок 1980-х рр.). Політико-правовий статус Української РСР у складі Союзу РСР у середині 1960 – на початку 1980-х рр. Конституція УРСР 1978 р.

Стан економіки України. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Особливості індустріального розвитку УРСР. Економіка України в загальносоюзному комплексі.

Етносоціальні процеси та повсякденне життя населення України. Русифікація.

Опозиційний рух в Україні в середині 1960 – на початку 1980-х рр. Кримськотатарський національний рух.

Культура (освіта, наука, література, мистецтво) і релігійне життя в Україні.

Початок «перебудови» в СРСР, її особливості в Україні. Загострення соціально-економічної кризи. Рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа.

Політика «прискорення» та економічна ситуація в Україні у другій половині 1980-х рр.

Активізація національного руху в Україні. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Початок релігійного відродження. Робітничий рух. Народний рух України за перебудову.

Реформи в політичній системі СРСР. Гласність і лібералізація. Зростання політичної активності українського суспільства в другій половині 1980-х рр. Формування багатопартійної системи у другій половині 1980 –на початку 1990-х рр.

Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Створення Автономної Республіки Крим (12 лютого 1991 р.). Декларація про державний суверенітет України. Спроба державного перевороту в СРСР і Україна. Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента

України. Розпад СРСР.

Україна в умовах незалежності.

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил України. Затвердження державної символіки (1992 р.), формування інституту громадянства. Грошова реформа (1996 р.).

Створення системи державної влади в Україні. Характер державотворчих процесів в Україні у 1990-х рр. Вибори до Верховної Ради України (1998 р., 2002 р., 2006 р., дострокові 2007 р., 2012 р., дострокові 2014, дострокові 2019). Президентські вибори (1999 р., 2005 р., 2010 р., позачергові 2014 р., 2019 р.).

Конституційний процес в Україні. Ухвалення Конституція України 1996 р. та подальші зміни до неї.

Трансформація української економіки, перехід від плану до ринку. Основні тенденції розвитку економіки на сучасному етапі. Світова фінансова криза та шляхи її подолання в Україні.

Зовнішня політика України в 1990–2019 рр. Інтегрування України в європейське та світове товариство. Стратегічні партнери України. Участь України в міжнародних організаціях. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

«Газові» та «торгівельні» війни з Росією. Криза державності 2014 р. «Революція гідності». Збройна агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Антитерористична операція. Мінські угоди. Операція Об’єднаних сил. Президентські вибори 2019 р.

Етносоціальні процеси в Україні в 1990–2019 рр.

Гуманітарна політика України. Духовна сфера: загальні тенденції розвитку. Культура, наука, освіта, спорт та релігійне життя у незалежній Україні. Конституювання помісної церкви (ПЦУ). Томос про автокефалію Української Православної Церкви 5-6 січня 2019 р.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. для студ. вузів. – К.: Академвидав, 2016. – 720 с.
2. Власов В.С. Історія України: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти / В.С. Власов, О.Є. Панарін, Ю.Б. Топольницька. – Київ: Літера ЛТД, 2020. – 176 с.
3. Власов В.С. Історія України: підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Київ: Генеза, 2016. – 256 с.
4. Власов В.С. Історія України (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В.С. Власов, С.В. Кульчицький. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – 256 с.
5. Власов В.С. Історія України (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / В.С. Власов, С.В. Кульчицький. – Київ: Літера ЛТД, 2019. – 256 с.
6. Гісем О.В. Історія України для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням історії: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 256 с.
7. Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів / за заг. ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес. – Київ; Чернівці, 2008.− 1100 с.
8. Історія України: Новітня доба: навч. посіб. /[В. М. Литвин, В. Ф. Колеснік, А. Т. Слюсаренко та ін.]; за ред. В. М. Литвина. – К.: Академвидав, 2012. – 480 с.
9. 24. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин; Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
10. Кульчицький С., Лебедєва Ю. Історія України: підручник для 10 кл. Рівень стандарту, академічний рівень. – К.: Генеза, 2010. – 340 с.
11. Мицик Ю. Історія України: навч. посіб. / Ю. Мицик, О. Бажан. – К.: КЛІО, 2015. – 677 с.
12. Пометун О. І. Історія України: підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / О. І. Пометун, Н. М. Гупан. – К.: УОВЦ «Оріон», 2018. – 288 с.
13. Пометун О. І., Гупан Н. Н. Історія України: підручник для 11 кл. Рівень стандарту, академічний рівень / О. І. Пометун, Н. Н. Гупан. – Харків: «Сіція», 2012. – 336 с.
14. Сорочинська Н.М., Гісем О.О. Історія України [рівень стандарту] : підручник для 11 кл. закл. загальн. серед. Освіти / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. – 240 с.
15. Струкевич О. К. Історія України: підручник для 11 кл. Рівень стандарту, академічний рівень /О. К. Струкевич, І. М. Романюк, С. І. Дровозюк. — К.: «Грамота», 2011. – 320 с.
16. Турченко Ф. Історія України: підручник для 9 кл. Рівень стандарту / Ф. Г. Турченко, В. М. Мороко. – К.: Генеза, 2011. – 352 с.
17. Турченко Ф. Історія України. Частина перша. 1914-1939: підручник для 10 кл. Профільний рівень. – К.: Генеза, 2010. – 340 с.
18. Турченко Ф. Історія України: підручник для 11 кл. Профільний рівень / Ф. Г. Турченко. – К.: Генеза, 2011. – 400 с.

РОЗПОДІЛ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ЗДІЙСНЮВАВСЯ У НАСТУПНОМУ СПІВВІДНОШЕННІ:

1. Стародавня історія України – 5 %
2. Середньовічна історія України – 10 %
3. Нова історія України – 30 %
4. Новітня історія України – 55 %

На виконання тесту відведено **90 хвилин.**

ПАМ'ЯТКА АБІТУРІЄНТУ

1. Перед тим, як відповідати на тестові завдання, уважно ознайомтеся з цією пам'яткою.
2. Уважно читайте тестові завдання.
3. Для вибору відповіді у завданнях запропоновано чотири варіанти. Правильним може бути тільки один із них. Якщо буде позначено декілька варіантів, така відповідь вважатиметься неправильною.
4. Можлива ситуація, коли на поставлене завдання може підходити два варіанти відповіді. Правильним буде той варіант, в якому відповідь є більш повною.
5. Правильний варіант відповіді 1-20 позначається так: ☑. Всі інші символи будуть зараховані як неправильно обраний варіант відповіді. Позначки біля обраного варіанту відповіді потрібно ставити чітко, уникати виправлень. Позначка відповіді не має виходити за межі білого прямокутника. Виправлення в завданнях не допускаються і не оцінюються.
6. У завданнях 21-30 абітурієнт має звернути увагу на те, що це завдання підвищеної складності. Вони передбачають вміння правильно визначати і застосовувати загальноісторичні терміни та поняття, встановлювати відповідність між датами та подіями, визначати політичний портрет історичної особи, встановлювати хронологічну послідовність подій тощо.
7. У завданнях 21-30 правильні відповіді позначаються літерами (А, Б, В, Г).
8. Відповіді 1-10 – оцінюються в 2 бали; відповіді 11-20 – 3 бали; відповіді 21-30 – 5 балів.
9. Час роботи становить 90 хв. Їх потрібно розподілити так, щоб часу вистачило для відповіді на всі завдання.
10. Код і дата заповнюються розбірливо друкованими літерами.
11. Під час роботи забороняється користуватися мобільними телефонами.

Зразки правильних відповідей:

1. Вкажіть останнього кошового отамана Запорозької Січі.

А.	І. Сірко.	**А**	
Б.	І. Богун.	**Б**	
В.	П. Калнишевський.	**В**	✓
Г.	Д. Апостол.	**Г**	

2. Встановіть відповідність між датами і подіями.

1.	Травень 1648 р.	**А.**	Віленське перемир'я.	**1**	Г
2.	Вересень 1651 р.	**Б.**	Битва під Батогом.	**2**	В
3.	Травень 1652 р.	**В.**	Білоцерківський договір.	**3**	Б
4.	Жовтень 1656 р.	**Г.**	Битва під Жовтими Водами.	**4**	А

3. Встановіть хронологічну послідовність подій.

А.	Битва під Пилявцями.	**1**	В
Б.	Битва під Берестечком.	**2**	А
В.	Битва під Корсунем.	**3**	Б
Г.	Битва під Батогом.	**4**	Г

Голова предметної комісії Л. Халецька

Відповідальний секретар
приймальної комісії С. Зозуля